

Een Positieve Klas – resultaten Duhamel College Den Bosch

Mentoren van Duhamel College Den Bosch (vmbo) hebben het programma 'Een Positieve Klas' in het schooljaar 2011-2012 uitgevoerd met eerste en tweede klassen. Dit programma helpt klassen een groep te worden met een positieve sfeer en een goede werkhouding. Mentoren geven aan dat het programma positieve resultaten heeft. De leerlingen bevestigen dit. Hieronder een samenvatting van de evaluatieresultaten. PK is hierbij de afkorting van 'Een Positieve Klas'.

1. Mentoren

Wat zijn de opbrengsten van PK voor de leerlingen van je mentorklas:

- er wordt makkelijker gepraat / uitgesproken wanneer er een negatieve sfeer in de klas hangt; er worden oplossingen bedacht
- aandacht voor elkaar is positief verbeterd; positieve ervaringen met elkaar
- ze hebben structurele handvaten gekregen in hun persoonlijke handelen en als groep
- ze hebben elkaar beter leren kennen op sociaal emotioneel gebied, ook thuis situatie; ze zijn minder veroordelend naar elkaar
- soms een pas op de plaats: weer weten hoe het staat / moet; momentopnames die ze mogelijk meenemen naar andere situaties
- vormen wel een groep, durven zich persoonlijk meer te tonen, weet niet of dit van PK komt
- leerlingen schrijven: we zijn meer een groep geworden; we kunnen probleempjes beter zelf oplossen; ik voel me prettiger en kan meer mezelf zijn; ik heb meer vrienden
- ze hebben geleerd hoe ze bepaalde dingen moeten aanpakken; een aantal zullen er wat aan gehad hebben, dat vind ik positief

Wat zijn de opbrengsten van PK jezelf (als mentor, als docent):

- ik ben me ervan bewust geworden dat een positieve manier van lesgeven erg prettig werkt
- een enorme extra pedagogische toolset, zeer waardevol
- leerlingen beter leren kennen; anders met leerlingen bezig zijn
- heeft tools gegeven om te werken op een positieve wijze
- een goede ingang om over lastige dingen te praten en ook iets te doen; ben zelfverzekerder, omdat het meer gewoon wordt om zo met leerlingen om te gaan
- handvaten, terugkoppelmomenten tijdens andere les
- je wordt als docent verplicht om je eigen handelen te evalueren, dat is goed
- stond er in het begin sceptisch tegenover, nu vind ik het wel een meerwaarde hebben

Wat zijn de opbrengsten van PK voor collega's die werken met de klas:

- ik heb hen tools kunnen geven die werken bij deze klas
- voor sommige veel positiefs, sommigen zijn tegen hun eigen grenzen aan gelopen
- intensievere samenwerking tussen docenten en mentoren (intervisie, leren van elkaar!)
- als alle collega's dezelfde aanpak gebruiken van de PK lessen hanteren we hetzelfde en ontstaat er duidelijkheid voor de leerlingen
- minder merkbaar; transfer is voor leerlingen moeilijk
- ik zie soms dat methodes worden overgenomen, maar ik zie niet direct effect

Wat zijn de opbrengsten van PK voor het onderbouwteam:

- er is een aanzet gemaakt om gezamenlijk de lijn uit te zetten over dit onderwerp
- verdeling tussen erg enthousiaste mensen en minder enthousiaste mensen
- we werken rond PK nog niet als een team
- het is nog niet echt ons gezamenlijke ding, maar dat heeft misschien meer tijd nodig
- we werken met z'n allen aan dezelfde doelen, maar we hebben het er te weinig over
- graag meer ervaringen uitwisselen met elkaar

Opmerkingen:

- ik ben ervan overtuigd dat ik met mijn klas niet zover was gekomen als ik de pedagogische toon van de PK niet had gehad; door PK heb ik grenzen en muren kunnen doorbreken
- voor verschillende klassen verschillende resultaten
- mijn klas toont wel verbetering maar blijft ook steeds weer terugvallen en opklimmen; alleen dalen worden minder diep!
- werkhouding tijdens eigen lessen verbeterd, invloed op andere lessen minder duidelijk
- ik ben het halverwege het jaar kwijt geraakt; hierdoor is de opbrengst dus ook moeilijk te bepalen; wel is de klas een groep geworden, met positieve en negatieve uitersten
- het is ons uit / door de vingers geglipt; als duo zijn we het erover eens dat het wel kan werken

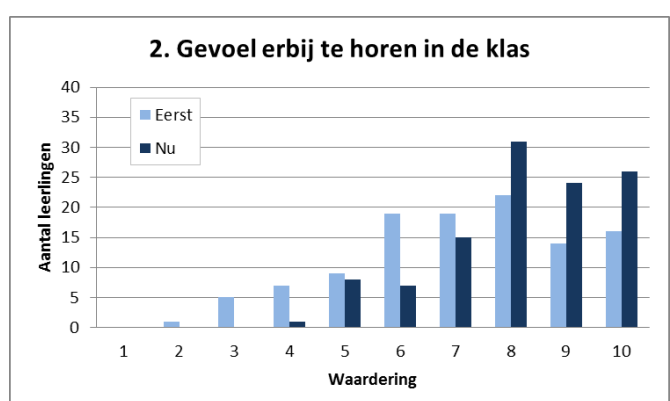
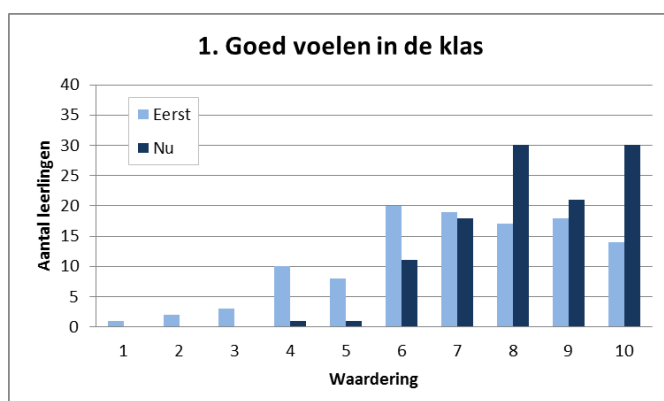
2. Leerlingen

Aan het eind van het schooljaar hebben leerlingen van zes onderbouwklassen een uitgebreide enquête ingevuld. Daarin wordt gevraagd naar ontwikkeling: hoe was het eerst, hoe is het nu. Hieronder de resultaten.

Goed voelen in de klas en erbij horen

Mensen zijn sociale wezens. Erbij horen, gezien worden en gewaardeerd worden om wie je bent, zijn basisbehoeften. Als die basisbehoeften niet vervuld zijn, raken leerlingen ontmoedigd en ontstaat storend gedrag (aandacht vragen, machtsstrijd, wraak). Pas als leerlingen zich goed voelen in de klas zullen zij positief gedrag laten zien en een goede werkhouding kunnen ontwikkelen. Goede voelen in de klas en erbij horen zijn dus belangrijke indicatoren voor het groepsklimaat.

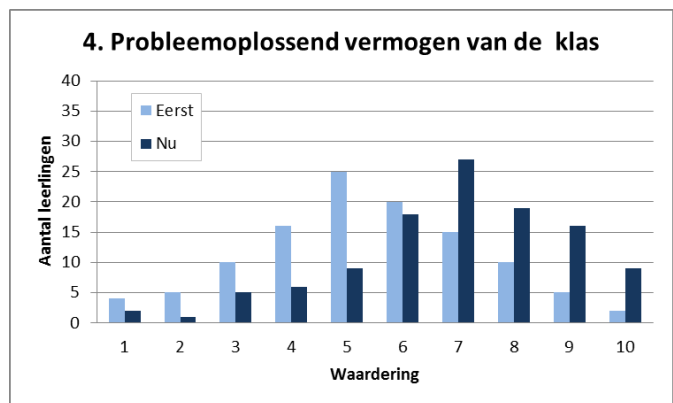
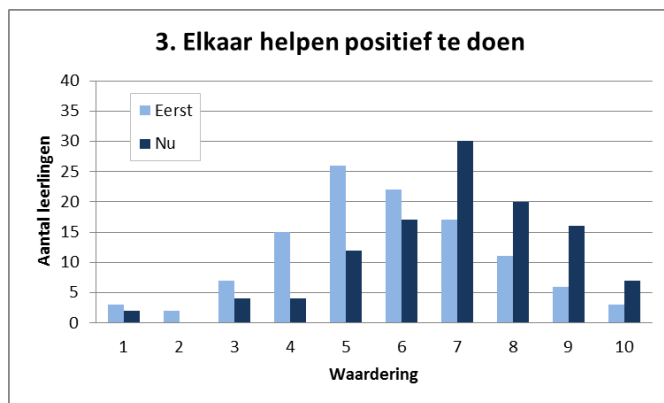
Resultaat: leerlingen voelen zich beter in de klas (gemiddelde stijgt van 7.0 naar 8.3) en hebben sterker het gevoel dat ze erbij horen (gemiddelde stijgt van 7.1 naar 8.2). Opvallend is ook dat de spreiding van de scores smaller wordt: er zijn na het programma nog nauwelijks leerlingen die zich niet goed voelen en er niet bij horen.

Sociale vaardigheden

Het programma leert de kinderen basale sociale vaardigheden (luisteren, feedback geven, omgaan met kritiek, conflicten oplossen enz.). Bij de start vertelden mentoren dat hun leerlingen licht ontvlambaar waren, dat er veel conflicten waren, dat leerlingen negatief op elkaar reageerden en dat leerlingen slecht in staat waren om deze zelf op te lossen. Onderstaande vragen zijn bedoeld om na te gaan of leerlingen de sociale vaardigheden toepassen en er de positieve effecten van ondervinden.

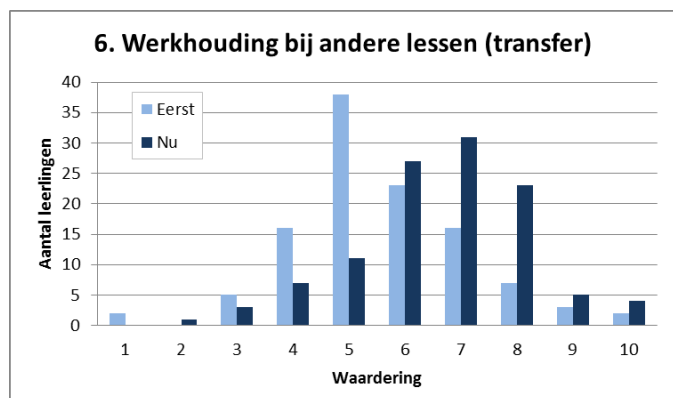
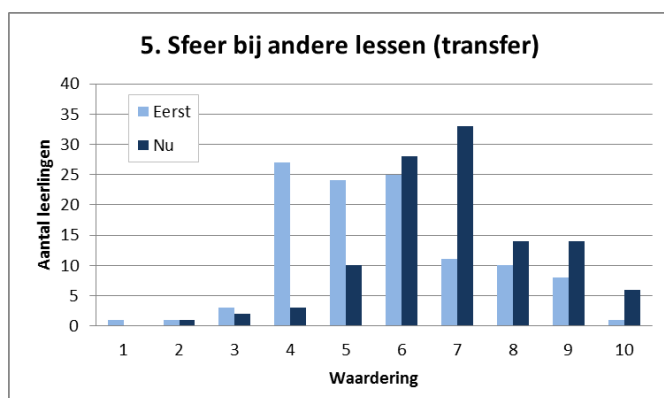
Resultaat: leerlingen helpen elkaar meer om positief te doen (gemiddelde stijgt van 5.7 naar 6.9). Ook het vermogen van de klassen om problemen op te lossen is behoorlijk toegenomen (gemiddelde stijgt van 5.4 naar 6.9). Enkele leerlingen scoren op deze vragen nog negatief; mogelijk zijn dit leerlingen die vlak voor het invullen met iemand ruzie hadden. De mentoren melden dat leerlingen beter in staat zijn om onderlinge ruzies zelf op te lossen en dat klassen problemen met docenten zelf met de betreffende docent bespreken en oplossen. 'Mevrouw, we hebben u niet meer nodig hoor, we lossen de ruzies nu zelf op' kreeg een van de mentoren te horen. Een ouder meldde dat hun kind niet meer piekert over ruzietjes maar het op school zelf oplost. Leerlingen zijn hier trots op; het geeft hen een gevoel van competentie en autonomie en sterkt hun zelfvertrouwen.

Transfer naar andere lessen

De mentoren meldden al vrij snel dat hun mentorklas positiever ging functioneren en dat hun band met de klas sterker en beter werd. Ze konden makkelijker met hun klas werken en werden door meer leerlingen in vertrouwen genomen. Vraag was of het de klassen zou lukken om de transfer te maken naar andere lessen.

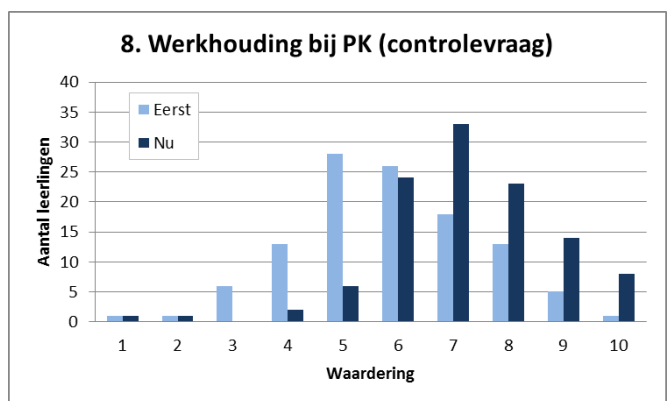
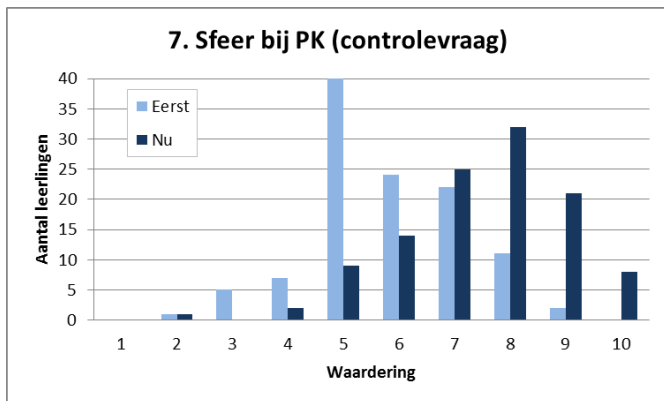
Resultaten: de eerste maanden lukte deze transfer naar andere lessen nog niet, maar uiteindelijk wel. De sfeer bij andere lessen is verbeterd (gemiddelde stijgt van 5.7 naar 6.9) en hetzelfde geldt voor de werkhouding bij andere lessen (gemiddelde stijgt van 5.6 naar 6.6).

Uitvoering van de lessen (controlevragen)

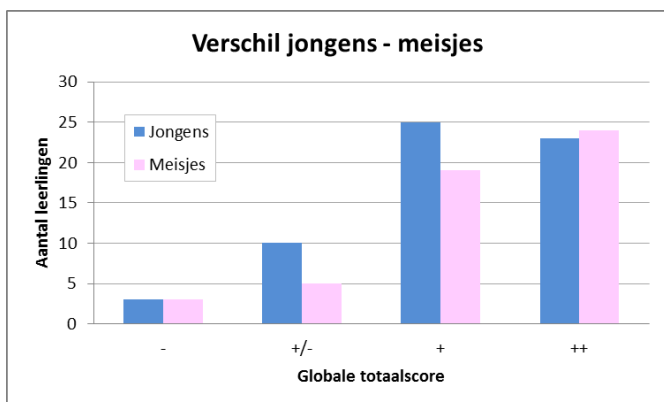
Om na te gaan of de PK lessen zelf positief zijn verlopen, is ook gevraagd naar de sfeer en de werkhouding bij de PK lessen (PK staat op Duhamel College voor Positieve Klas).

Leerlingen vinden dat in de PK lessen zowel de sfeer (gemiddeld van 5.8 naar 7.5) als de werkhouding (gemiddeld van 5.8 naar 7.2) positiever zijn geworden. Vooral de tweede klas leerlingen moesten aan deze nieuwe lessen wennen. De eerste klas leerlingen accepteerden de lessen makkelijker. Verder was de manier van werken ook voor de mentoren nieuw; ook zij moesten eraan wennen en het nieuwe pedagogische gereedschap leren toepassen.

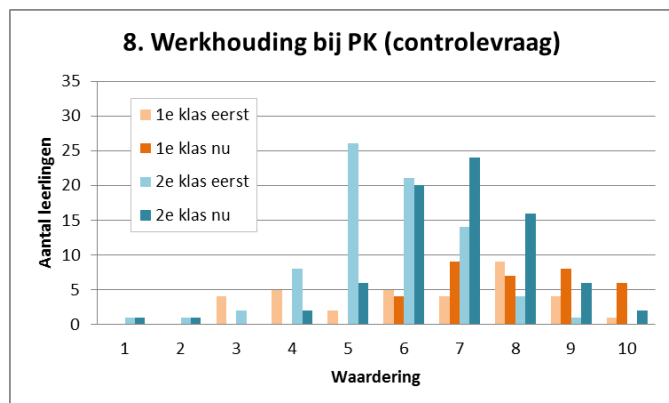
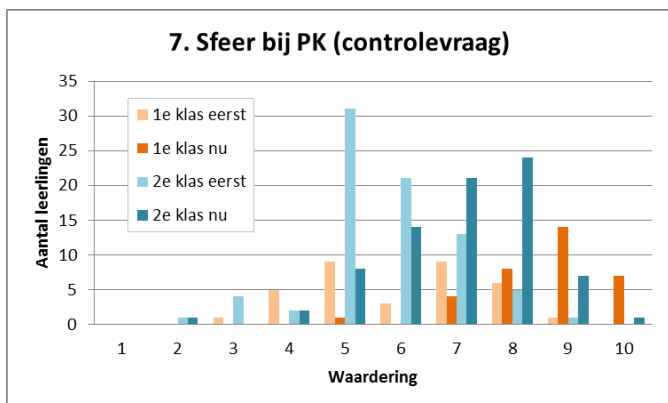
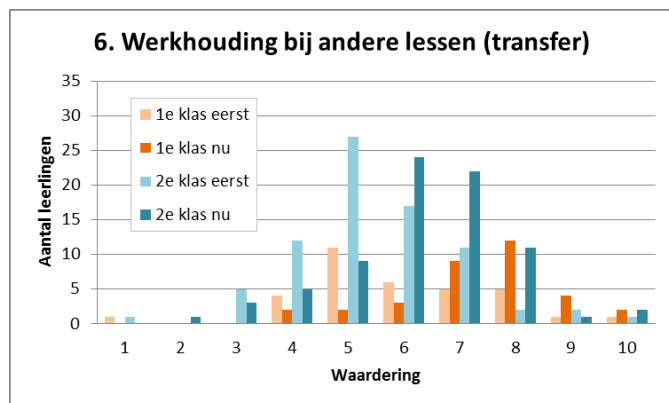
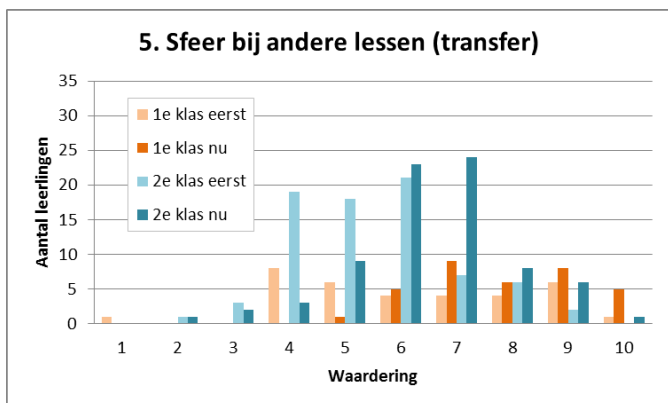
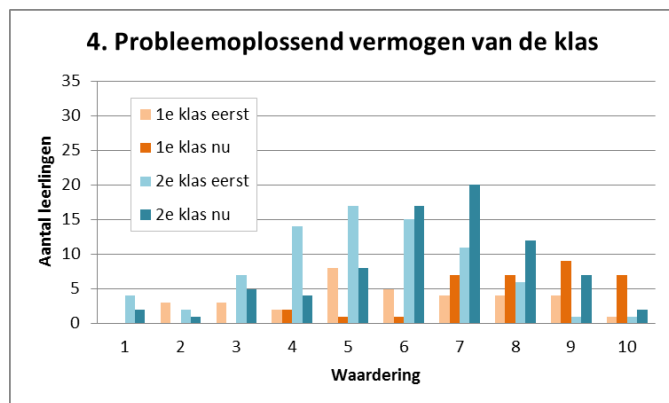
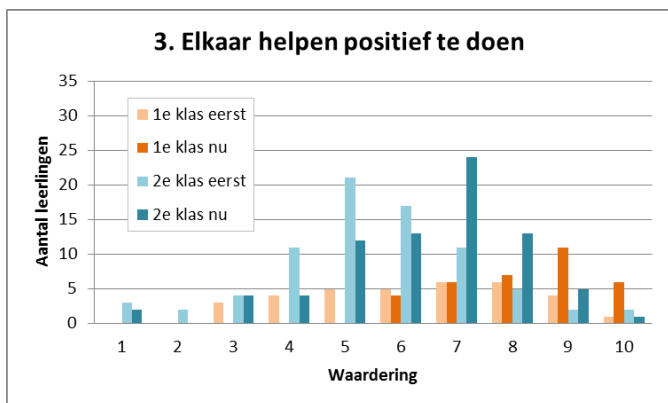
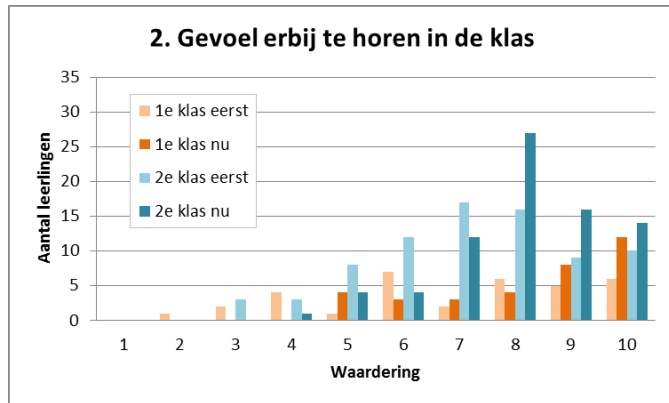
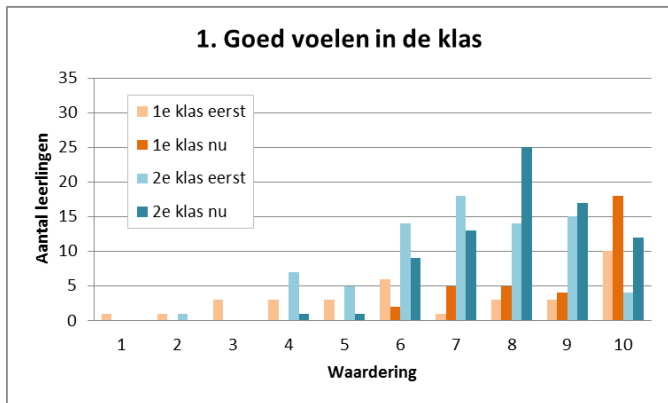
Verschil jongens-meisjes

De mentoren van Duhamel College hadden de indruk dat meisjes positiever op het programma reageerden dan jongens. De resultaten van de enquête laten echter nauwelijks verschil zien; jongens scoren zelf iets positiever. Wel is de uitvoering in een klas met alleen jongens in het eerste jaar gestopt. Inmiddels draait het programma in die klas, in een door de mentor wat aangepaste vorm, ook goed.

Verschil eerste en tweede klassen

Duhamel College is najaar 2011 gestart met uitvoering van het programma voor eerste klassen in leerjaar 1 en 2. Eerste klassen reageerden hier licht positiever op dan tweede klassen. Inmiddels is voor de tweede klassen, die vorig jaar als eerste klas de eerste lessenserie van het programma volgden, een vervolg programma ontwikkeld. De uitvoering hiervan loopt naar tevredenheid.

3. Open reacties van leerlingen

Wat heb jij geleerd bij PK? Waar heb je veel aan gehad?

Hieronder een samenvatting van de reacties van de leerlingen op deze open vraag. Opvallend is dat alle aspecten van het programma genoemd worden, maar dat de nadruk ligt op het sociale functioneren van de klas (omgaan met elkaar, problemen oplossen). Ook de verschillende sociale vaardigheden worden expliciet genoemd. Een aantal leerlingen meldt ook een persoonlijke opbrengst, die ontroerend is om te lezen. PK lessen doen blijkbaar vooral de leerlingen als mens goed. Opbrengsten voor rust en werkhouding worden wel genoemd, maar minder vaak.

Algemeen

Aan eigenlijk wel veel eigenlijk.

Niet zo veel, ik wist al dat je normaal moet doen.

Ik kan niets verzinnen waar ik iets aan heb.

Veiligheid en sfeer in de klas

Mijn klas beter leren kennen.

Als je dingen van elkaar te weten komt.

Elkaar helpen.

Hoe je met je klasgenoten beter kunt omgaan (*vaak genoemd*).

Ik vond het fijn want daar leer je hoe je met elkaar om moet gaan.

We gaan leuker met elkaar om 😊

Positief tegen elkaar zijn.

Op een positieve manier reageren.

Respect hebben voor elkaar.

Dat je niet zo snel moet reageren in de klas.

Dat je naar elkaar moet luisteren en een ander respecteert hoe hij/zij is.

Dat je geen slechte dingen doet tegen anderen.

Dat pesten verkeerd kan aflopen.

Over pesten en zo, daar heb ik veel aan gehad.

Klassenvergadering, problemen oplossen

Dat je over problemen moet praten.

Dat je beter kunt uitpraten in plaats van schelden.

Hoe je met elkaar de problemen kan oplossen (*vaak genoemd*).

De klassenraad lessen, vooral over het minderen van schelden.

Werkhouding

Beter met elkaar om leren gaan en beter werken met elkaar.

Dat we nu veel rustiger zijn.

Het is rustig in de klas bij een SO of proefwerk.

Sociale vaardigheden

Hoe je iemand aankijkt in een gesprek.

Gezichtsuitdrukkingen.

Dat we leerden hoe een ander kan voelen en denken.

Aan de les dat we eerlijk waren en hoe iemand zich voelt.

Hoe je kan zien hoe iemand zich voelt.

Luisteren.

Hoe je goed tegen iemand moet praten (je houding).

Van het onderhandelen heb ik veel geleerd.
Iemand netjes aanspreken.
Feedback geven.
Heb veel dingen geleerd, vooral bij feedback geven en feedback krijgen.
Hoe je op een goede manier nee kunt zeggen.
Dat als iemand stop zegt, je dan ook wel kapt.
Ik heb veel geleerd over ruzies oplossen.
Rustig en stevig uit te praten (bij ruzies).
Ik heb geleerd met mijn klasgenoten beter samen te werken.
Ik heb geleerd om samen te werken met niet alleen mijn vrienden.

Persoonlijke opbrengst

Ik heb geleerd mezelf meer te accepteren.
Om niet alles voor me te houden met problemen.
Ik heb geleerd hoe ik nog beter om kan gaan met andere kinderen.
Om sterk nee te zeggen.
Meer voor mezelf op te komen.
Ik heb geleerd om respect te tonen naar anderen.
Rustig blijven.
Ik heb geleerd niet zo snel boos te worden.
Minder snel boos worden; ik merk het zelf en dat is fijner.
Dat je niet altijd kan kloten.
Hoe ik problemen oplos.
Om mezelf te uiten hoe ik echt ben en om erge dingen niet meteen hardop te zeggen.
Niet meer kinderen pesten.
Ik ben ik minder gaan pesten en zo, het heeft dus geholpen.
Ik doe steeds beter mijn best.